

**Міжнародна науково-
практична конференція**

.....
**International scientific
and practical conference**

7 березня 2024 р.
м. Чернігів, Україна

.....
March 7, 2024
Chernihiv, Ukraine

**Реалії та пріоритети
розвитку науки та освіти**

.....
**Realities and priorities for
the development of science
and education**

Міжнародна
науково-практична
конференція

**Реалії та
пріоритети розвитку
науки та освіти**

Матеріали

7 березня 2024 р.

м. Чернігів, Україна

International
scientific and practical
conference

**Realities and priorities
for the development of
science and education**

Proceedings

March 7, 2024

Chernihiv, Ukraine

Реалії та пріоритети розвитку науки та освіти : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (Чернігів, 7 березня 2024 р). Research Europe, 2024. 138 с.

До збірника ввійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Реалії та пріоритети розвитку науки та освіти", яка відбулася 7 березня 2024 року. Збірник розрахований на науковців, освітян, студентів, державних службовців, представників бізнесу та широку громадськість.

Робочі мови конференції: українська та англійська.

Публікується в авторській редакції

Матеріали збірника подаються в авторській редакції та публікуються мовою оригіналу. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, власних імен, цитат, статистичних даних, галузевої термінології та іншої інформації.

Відповідно до Закону України "Про авторське право і суміжні права", при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

**Research
Europe.org**

IHC INTERNATIONAL
HUMANITARIAN
RESEARCH CENTER

© Міжнародний гуманітарний
дослідницький центр, 2024

© Research Europe, 2024

UDC 37

Realities and priorities for the development of science and education : proceedings of the International scientific and practical conference / International Humanitarian Research Center (Chernihiv, 2024, March 7). Research Europe, 2024. 138 p.

The collection includes the proceedings of the International scientific and practical conference "Realities and priorities for the development of science and education", which took place on 7th March 2024. The collection is aimed at scientists, educators, students, government officials, business representatives, and the wider public.

Working languages of the conference: Ukrainian and English.

Published in the author's edition

The collection's proceedings are presented in the author's edition and published in the original language. The authors of published materials hold complete responsibility for the precision of facts, proper nouns, quotes, statistical data, industry terminology, and other information presented.

According to the Ukrainian Law on Copyright and Related Rights, it is mandatory to cite the authors when using scientific ideas and materials from this collection.

**Research
Europe.org**

IHR INTERNATIONAL
HUMANITARIAN
RESEARCH CENTER

© International Humanitarian
Research Center, 2024

© Research Europe, 2024

Official website: researcheurope.org

ЗМІСТ

.....

TABLE OF CONTENTS

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

.....

SECTION 1. THEORY AND TEACHING METHODS

Маджарова С. Є.

Організація проектної діяльності на уроках
"Я досліджую світ" для стимулювання творчого
розвитку здобувачів початкової освіти. 11

Тарара А. М., Сушко І. А.

Психолого-педагогічні особливості творчої
діяльності учнів на уроках технологій. 14

СЕКЦІЯ 2. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ В ОСВІТІ

.....

**SECTION 2. INFORMATION TECHNOLOGIES
AND INNOVATIVE METHODS IN EDUCATION**

Aliexsieienko, R., Tatarчук, V.

Using gamification to interest students in learning English. 18

Білоусова Н. В., Лобода В. Є., Федоренко Д. О.

Тайм-менеджмент учителя початкових класів. 20

Horbachenko, D., Kolykhan, R.

The role of social media in learning English:
new opportunities for education science. 24

Lapshyna, O., Komochkova, O.

Innovating literary education: a multifaceted approach
to teaching foreign literature in Scandinavian countries. 27

Савченко В. А., Лаврова Л. В., Сілошенко І. А.

Пріоритети інноваційних методів на
курсах підвищення кваліфікації. 29

СЕКЦІЯ 3. ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

.....

SECTION 3. PRESCHOOL EDUCATION

Маліновська Н. В.

Розвиток фонематичного слуху в дітей:

сучасні підходи та стратегії розвитку. 32

Шадюк О. І., Кривчук О. С.

Формування у дітей дошкільного

віку ВПО ціннісних орієнтацій. 34

СЕКЦІЯ 4. ШКІЛЬНА ОСВІТА

.....

SECTION 4. SCHOOL EDUCATION

Коваль Т. В., Ціпан Т. С.

Естетичне виховання молодших школярів

засобами музики: теоретичний аспект. 39

Максютенко Д. О.

Підручник інтегрованого курсу "Я досліджую

світ" як засіб формування дослідницьких

компетентностей молодших школярів. 43

СЕКЦІЯ 5. ВИЩА ОСВІТА

.....

SECTION 5. HIGHER EDUCATION

Бондарчук Ю. А.

Завдання та виклики у вивченні іноземних мов

у закладах вищої освіти у контексті глобалізації. 47

Боярчук С. І.

Використання технологій дистанційного навчання

у практичній підготовці здобувачів освіти. 50

Клочкова Ю. В.

Створення інклюзивного середовища

в університеті: кращі практики. 53

Список використаних джерел

1. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах. Підручник. Київ: Видавничий Дім "Слово", 2015. 704 с.

2. Богуш А.М., Маліновська Н.В. Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей раннього і дошкільного віку. Підручник для учнів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Вид. 2-е, перер. та доповн. Київ: Видавничий Дім "Слово", 2023. 344 с.

3. Брушневська І.М. Формування фонетичного компоненту мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку в онтогенезі. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology . 2016. IV (42). Issue 87. P. 11–14. URL: <http://surl.li/ebwkj>

4. Вашуленко М.С. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу "Українська мова" у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб. Київ: Видавничий дім "Основа", 2019. 192 с. URL: <http://surl.li/edheu>

Шадюк О. І.,

УДК 373.2

канд. пед. наук, доцент,

доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології
та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської,
Рівненський державний гуманітарний

університет, м. Рівне

Кривчук О. С.,

здобувач другого

(магістерського) рівня вищої освіти,

Рівненський державний гуманітарний

університет, м. Рівне

ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ВПО ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ

Сьогодні, формування ціннісних орієнтирів у дітей дошкільного віку є одним із головних завдань дошкільної освіти. Відповідно до цього, формування системи

цінностей слід розпочинати у закладі дошкільної освіти, де створюються умови для виховання людини-гуманіста, людини-патріота. На забезпечення зазначеного процесу зорієнтовані державні освітні документи такі як: закони України "Про освіту", "Про дошкільну освіту", Державна національна програма "Освіта"(Україна XXI століття), Базовий компонент дошкільної освіти в Україні, Концепція виховання дітей та молоді в національній системі освіти, Національна доктрина розвитку освіти в Україні тощо.

Сучасні педагоги, психологи та філософи надають великого значення формуванню та розвитку ціннісних орієнтацій, яке є невід'ємною частиною структури особистості, характеризує спрямованість і зміст діяльності особистості, визначає її ставлення до навколишнього світу, оточуючих та інших, установки та осмислення особистих позицій, поведінки та вчинків [5].

Науково доведено, що починаючи з раннього дитинства формується фундамент цінностей. З одного боку, особистісна ціннісна структура є результатом процесу засвоєння суспільних цінностей, моральних норм і ролей, з іншого – формування особистісного "Я" та розвитку особистості [3].

Питання цінностей і ціннісних орієнтацій є фундаментальними питаннями для суспільства і кожної людини і є предметом дослідження багатьох наук про людину і суспільство, зокрема: соціології, психології, філософії та освіти. Нині, в період українського національного відродження та в умовах реформування системи освіти, питання ціннісних орієнтацій є особливо важливим і гострим.

Сьогодні загальновідомо, що система ціннісних орієнтацій представляє собою відношення дитини до соціальної дійсності і в цій якості визначає мотивацію її поведінки, робить істотний вплив на всі сторони її діяльності. Сформована система цінностей характеризує спрямованість особистості, визначає її загальний підхід до світу, себе, та спрямовує напрямок особистих позицій, поведінки, вчинків [2].

Зважаючи на логіку нашого дослідження, цінності ми розглядаємо як речі, які особливо важливі для дитини дошкільного віку, а також її життя. Відомий український педагог Вишневецький активно займався вивченням цінностей сучасної української освіти. За його твердженням, система цінностей поділяється на абсолютно вічні, національні, громадянські, сімейні та особистісні життєві цінності [5].

Отже, ціннісні орієнтації представляють собою вагомі елементи внутрішньої структури особистості, які закріплені життєвим досвідом дошкільника. Ці речі допомагають дитині відокремити важливе від несуттєвого.

В період, коли наша держава перебуває у стані боротьби за незалежність, коли в країні відбуваються воєнні дії – вивчення та розробка даної проблеми набуває особливої гостроти, особливо це стосується дітей, які віднесені до категорії вимушено переміщених осіб.

Воєнні дії, які відбуваються нашій державі, викликали цілий ряд змін, які проявились в порушенні старих і пошуку нових ціннісних орієнтирів не лише дорослих людей, а й дітей дошкільного віку. Такі зміни, відповідно, зумовлюють і зміни у системі цінностей. Дестабілізація суспільства і суперечливість життєвих ціннісних пріоритетів особливо яскраво відбивається на формуванні нинішнього покоління.

Варто зазначити, що з огляду на наявну загрозу життю і здоров'ю учасників освітнього процесу внаслідок збройної агресії російської федерації та оголошення в Україні воєнного стану є потреба зарахувати дітей дошкільного віку внутрішньо переміщених осіб до закладів освіти за місцем тимчасового проживання. Важливим є той факт, що у частини дошкільників ВПО виявлені негативні наслідки на психоемоційному, когнітивному, комунікативному рівнях. Зокрема, розвиток мотиваційної сфери, формування суб'єктної позиції, ціннісних орієнтирів та ціннісного ставлення до життя та людей. Варто зазначити, що на сьогодні заявлена проблема залишається поза глибоких досліджень її теоретичних та прикладних питань дошкільної освіти.

Варто зазначити, що процес пристосування до незнайомого етнічного оточення, розуміння переважаючих цінностей, емоцій і вірувань місцевої громади та залучення до соціальної участі у дітей із категорії внутрішньо переміщених осіб (ВПО) значно відрізняються. Важливо визнати, що вплив тривалого впливу російських ЗМІ та вплив місцевих сепаратистів сприяли створенню безпідставних негативних стереотипів щодо мешканців західних областей України, які асоціюються з терміном "бандерівці". Саме тому, важлива із перших днів передумання дітей ВПО в групах закладів дошкільної освіти приділити максимально уваги для правильного формування у них ціннісних орієнтацій, особливо це стосується громадянських та національних цінностей [1].

Нами виявлено той факт, що серед всієї ієрархії цінностей, які існують в сучасному суспільстві, можна виділити ті, які є загальнолюдськими, або глобальними, тобто притаманні найбільшій кількості людей, наприклад, воля, праця, творчість, гуманізм, солідарність, людяність, сім'я, нація, народ, діти тощо.

Ціннісні орієнтації дітей дошкільного віку формується в процесі засвоєння дошкільником певного соціального досвіду і виражається в його цілях, переконаннях, інтересах, тобто процесі соціалізації [2].

Варто пам'ятати, що кожне суспільство має власну унікальну структуру моральних цінностей, що складається з принципів, норм і настанов поведінки, які є важливими для його виживання, функціонування та розвитку. Коли мова йде про виховання дошкільників, а особливо дітей дошкільного віку ВПО – вкрай важливо закласти фундамент, який базується на всеосяжному наборі духовних орієнтирів і цінностей, що охоплює моральні, соціальні, громадянські, екологічні, естетичні, інтелектуальні та оздоровчі цінності, а також національні цінності.

Подальша доля дітей ВПО істотно залежатиме від їх власної самоорганізації, залучення їх до спільного розуміння української національної ідеї, формування єдиних почуттів, цінностей і норм політичної діяльності. Варто зазначити, що сучасне життя кожного закладу дошкільної освіти та його вихованців не може обмежуватися тільки засвоєнням змісту програм виховання та розвитку, воно також має сприяти формуванню в усіх дітей дошкільного віку що його відвідують, ціннісних орієнтацій.

Варто зазначити, що коли в суспільстві виникають кризові ситуації, вони часто змінюються кризою духу. Діти можуть втрачати віру в себе та основні цінностей таких, як: доброта, співчуття, гідність і повага до інших. Мета дошкільної освіти – виховувати дітей не тільки красивими, але й добрими та чесними. Кожне суспільство має власний набір моральних цінностей, принципів, норм і правил поведінки, які необхідні для його виживання, функціонування та процвітання. Розвиток морального компасу дитини, її ідеалів, переконань і норм, які формують її щоденну поведінку, відбувається через процес прийняття морального вибору та розуміння потенційних наслідків своїх дій. Тому виховання дітей має базуватися на дотриманні цих норм і принципів, які регулюють соціальні взаємодії та мають вирішальне значення для благополуччя суспільства [6].

На сучасному етапі існування нашої держави, ми із впевненістю можемо сказати, що майбутнє України багато в чому буде залежати від того, з якими цінностями увійдуть в сучасне життя наші діти сьогодні. Зміни які відбулися сьогодні негативно відбилися на взаємовідносинах між членами суспільства, помітно збільшився розрив між життєвими цінностями різних міст, що привели до зростання напруженості у спілкуванні. І це стосується не лише дорослих, а й дітей, які перебувають групах разом із дітьми ВПО. Варто зазначити, що суперечливість життєвих ціннісних пріоритетів особливо яскраво відбивається на формуванні дитини дошкільного віку. Відбуваються суттєві зміни виховної стратегії сім'ї, адже батьки вимушені констатувати, що усталені, вивірені часом цінності сім'ї недієздатні в нових суспільно – економічних умовах.

Сьогодні, вчені дійшли невтїшного висновку, що "старі" ціннісні орієнтації виявилися неактуальними, а "нові" – ще не сформувалися. Зважаючи на це головною метою виховання науковці вважають те, щоб виховання цінностей дітей дошкільного віку базувалося на потребах та інтересах дошкільників. Саме цінності визначають потреби і впливають на рушійний механізм активної діяльності дітей.

Зараз ми розуміємо, що зміни в суспільстві призводять до змін у системах цінностей. Натомість вчені вважають, що зміни в суспільно-політичних поглядах людей починаються з переоцінки цінностей [6].

Отже, стратегічними завданнями дошкільної освіти стали: виявлення та оцінка ціннісних орієнтацій дітей дошкільного віку, аксіологізація дошкільної освіти, виховання незмінного ядра якості ціннісних орієнтацій в особистості дошкільників, дослідження особливостей формування ціннісних орієнтацій у навчально-виховному процесі закладів дошкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Дерев'янюк С. Внутрішньо переміщені особи: проблеми політичної соціалізації в Галичині. *Наукові записки ІПіЕНД ім.І.Ф.Кураса*. 2023. Випуск 1 (87). С. 199–218.
2. Матяж С. В., Березянська А. О. Класифікація цінностей та ціннісних орієнтацій особистості. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2020/08/Npchdusoc_2013_25_213_7.pdf.
3. Піроженко Т. Ціннісні орієнтації дітей старшого дошкільного віку в сьогоденних реаліях життя. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32306499.pdf> (дата звернення: 14.12.2023).
4. Піроженко Т. О. Відображення проблеми ціннісних орієнтацій дитини дошкільного віку у сучасній теорії та практиці виховання. *Актуальні проблеми психології: зб. наук. пр. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України*; /гол. ред. С. Д. Максименко/. Київ : Срібна хвиля, 2013. Т. IV. Психологія розвитку дошкільника. Вип. 9. С. 213–236.
5. Тарабасова Л.Г., Олефір Н.В. Виховання в дошкільників сімейних цінностей. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 75. Т. 3. С. 13-16. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/75/part_3/4.pdf.
6. Токарева Л. Формування ціннісних орієнтацій як чинник моральності дошкільників у сучасному соціопросторі. *Актуальні проблеми психології*. 2012. №4. С. 280-298. URL: https://lib.iitta.gov.ua/1901/1/ц.о.детей_4444.pdf.

СЕКЦІЯ 4. ШКІЛЬНА ОСВІТА

.....

SECTION 4. SCHOOL EDUCATION

Коваль Т. В.,

УДК 373.3.015.31:78

здобувачка другого

(магістерського) рівня вищої освіти,

Рівненський державний гуманітарний

університет, м. Рівне

Ціпан Т. С.,

канд. пед. наук, доцентка,

доцентка кафедри теорії і методики виховання,

Рівненський державний гуманітарний

університет, м. Рівне

**ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
ЗАСОБАМИ МУЗИКИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ**

У Державному стандарті початкової освіти зазначається, що "метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості" [1].

Серед 11 ключових компетентностей, якими повинен оволодіти молодший школяр, чільне місце відводиться формуванню культурної компетентності, "що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості".

В закладі загальної середньої освіти культурна компетентність формується засобами естетичного виховання, яке в педагогіці розглядається як "складова частина виховного процесу, безпосередньо спрямована на формування здатності сприймати і перетворювати дійсність за законами краси в усіх сферах діяльності людини" [2]; "систематичний, цілеспрямований вплив дорослих на естетичний розвиток дитини з метою формування естетичного ставлення до життя, розвитку, сприймання й розуміння прекрасного у мистецтві, природі, взаєминах людей, художніх потреб, здатності до художньої творчості" [3].